

Revista d'informació Municipal i Ciutadana
Núm 10 -Desembre de 2006-Gener-Febrer de 2007

ERCROS COMENÇARÀ L'EXPLOTACIÓ DE LA TERRERA VELLA AQUEST ANY

LA COROMINA: INAUGURACIÓ DE LA COBERTA DE LA PISTA ESPORTIVA I DE LA URBANITZACIÓ DEL CARRER BISBE GUIX

**XIV Fira de la Llenega © Canvis en l'enllumenat públic © Reunió dels empresaris del Pirineu i Prepirineu
Parlem amb la Teresa Sucarrats © Santa Bàrbara 2006 © Comissió Social per a la problemàtica dels joves**

CARDENER

L'ALCALDE PARLA DEL GRAN PAS EN LA

En el transcurs de l'exercici de l'alcaldia hi ha problemes als quals es dediquen infinitat d'hores i d'esforços -tan planificats i treballats com es pot- i sembla que mai no es vegi el resultat. És com una mena de cursa d'obstacles que no s'acaba mai i que moltes vegades semblen insalvables. De totes maneres, si s'hi posa tenacitat, convicció i fe, normalment s'acaba veient sortir el sol. La Vall Salina, amb els seus infinits i sempre complexos problemes, en seria un bon exemple.

Bressol i raó de ser de Cardona; reclam de pobladors des de temps immemorials immortalitzats en la Carta de Poblament del 986; fenomen singularment destacat pels geòlegs d'arreu del món; espai d'interès natural apreciat especialment per ecologistes, naturalistes i persones sensibles al medi; font de la riquesa històrica de Cardona, i també actual, on han treballat generacions de miners conciutadans nostres d'ahir i d'avui, alguns dels quals, malauradament, hi van deixar la vida; Parc Cultural que divulga, amb èxit, el nostre patrimoni essent el segon centre de turisme industrial que rep més visitants de l'Estat. **Tot això és la Vall Salina. Però, aquesta Vall singularíssima ha sofert**

una degradació galopant des que va començar la seva explotació industrial en el primer terç del segle passat. **L'Ajuntament havia de fer-hi front i capgirar la situació**, i així ho hem fet:

1r. Calia posar fre de forma contundent al desori d'administracions i privats que intervenien en la Vall, sense cap mena de coordinació ni control: Aigües, Mines, Residus, Sanejament, Carreteres, Medi Natural, empreses titulars de l'explotació, etc. Tothom menys l'Ajuntament.

El conveni subscrit el 12 de març de 2001 entre les conselleries d'Indústria i Medi Ambient, l'Ajuntament i Ercros **va respondre a aquest repte**. Es va crear **la Comissió de seguiment de la problemàtica de la Vall Salina**, sota la presidència de l'alcalde, que s'ha anat reunint cada dos mesos, almenys, des del 2001. S'ha passat per etapes realment dures, en què no avançàvem de cap manera (penseu que presideixo una comissió en què les competències i els diners els tenen els altres). Però la tenacitat i la col·laboració intel·ligent i generosa de molts dels seus membres ha acabat guanyant.

TELÈFONS D'INTERÈS

Aimines	93 869 12 96
Ajuntament	93 869 10 00
Assistentia Social	93 869 21 47
Bombers oficines	93 869 18 65
Bombers urgències	93 869 10 80
CAP La Coromina	93 869 28 56
Casal de Gent Gran	93 869 20 75
CEE Nou Camí	93 869 19 64
Centre d'Assistència Primària	93 869 24 50
Col·legi Joan Palà	93 869 21 85
Col·legi Mare de Déu del Carme	93 869 28 76
Col·legi Mare de Déu del Patrocini	93 869 18 29
Creu Roja	93 869 12 12
Escola de Música MUSICANT	93 868 46 20
Farmàcia Josep Maria Sala	93 869 11 65
Farmàcia Manel Sala	93 869 10 49
IES Sant Ramon	93 869 19 00
Jutjat de Pau	93 869 13 39
Llar d'Infants ALIRET	93 869 13 50
Notaria	93 869 12 51
Oficina de Turisme	93 869 27 98
Pavelló Poliesportiu	93 868 42 57
Piscina Municipal	93 869 13 95
Polícia Local	93 868 40 58
Residència Sant Jaume	93 869 11 68
Tanatori-Serveis funeraris	93 869 21 97
Teatre "Els Catòlics"	93 869 11 04

12 de març de 2001: Felip Puig, conseller de Medi Ambient, Josep Maria Sala, alcalde, Antoni Subirà, conseller d'Indústria, Comerç i Turisme, i Antoni Zabalza, president d'Ercros, SA, signen el Conveni de col·laboració per a la recuperació de la Vall Salina de Cardona.

EDITA: Ajuntament de Cardona
Plaça de la Fira, 1
Tel. 93 869 10 00 / Fax. 93 869 29 01
Cardona@diba.es

Coordinació: Anna Terra
Impressió: INOM SA. Manresa
Fotografies: Fotografia Boixadera
Arxiu Ajuntament
Correcció Ortogràfica: Maria Patrocini Sala

RECUPERACIÓ DE LA VALL SALINA

2n. Calia donar una solució de conjunt a la difícil problemàtica de la Vall. També va costar i, a més, no hi ha cap altra experiència tècnica d'un altre lloc en què basar-se per encertar en les solucions, però vàrem aconseguir tenir un projecte global que sembla tenir les suficients garanties: **el Projecte de restauració integral de la Vall Salina de Cardona.** L'execució d'aquest projecte té un pressupost de gairebé 7 milions d'euros (2003).

3r. Quan vàrem tenir el projecte, **calia trobar el finançament.** Des de la Comissió hem anat insistint i pressionant. Gràcies a tenir el projecte executiu, aquest va poder entrar en les previsions del Ministerio de Medio Ambiente, que inverteix els fons europeus provinents de l'antic Plan Hidrológico Nacional. **De moment, s'ha aconseguit fer una petita part, però important: l'ACA ha fet les rases perimetrals de la Vall nord,** començades a l'octubre del 2005 i acabades al juliol passat. De moment i malgrat la inestabilitat del terreny, aquestes obres s'han demostrat molt útils evitant, en els episodis de pluges, que l'aigua penetrés en el fons de la vall i produís bòfies. **Salinera de Cardona,** per la seva banda, **està col·laborant, també, construint una petita part al vessant sud de la Vall.**

4t. A més del gran projecte, la Comissió, com he dit, **serveix per posar ordre i per impulsar altres qüestions també importants:** des del control de bòfies i de les autoritzacions per a les actuacions que cal fer a la Vall fins a obtenir tots els estudis i les dades tècniques possibles que puguin ajudar a resoldre els problemes que té la Vall. De moment tothom està d'acord a centralitzar a Cardona totes les dades (un petit centre d'estudis de la Vall Salina) i per a la qual cosa tenim el compromís de cofinançament de Mines.

5è. I quedava **treure la terrera vella.** L'acord amb Ercros per explotar la terrera vella era una qüestió clau: **sense treure la terrera vella, la Vall mai no**

3 de novembre de 2006: Ajuntament i ERCROS SA signen el conveni regulador de l'explotació de la terrera vella. Els negociadors (d'esquerra a dreta): Jaime Calvo i José Antonio Loste, advocats d'Ercros, SA (Grup Schiller Abogados); alcalde, Josep Maria Sala i secretaria-interventora, Maria Angels Clotet; Francisco Garcia Bru, director de la Divisió de Química Bàsica i Josep Sabata, director de la factoria de Cardona d'Ercros Industrial, SA.

podria recuperar-se ni recuperar la seva funcionalitat. L'any 1991, l'Ajuntament va adquirir de les empreses que explotaven la potassa, en compensació de deutes per liquidació de plusvàlues, la finca on hi ha l'escombrera salina, i el 1998 va acordar cedir a Ercros els drets d'explotació de la terrera a canvi d'unes contraprestacions, però no es va fixar quan començaria l'explotació.

Des del 2002 hem anat insistint davant d'Ercros que complís el compromís d'explotar la terrera. L'empresa adduïa un seguit de dificultats de tot ordre: seguretat, cost, etc. Fa, precisament, un any que les negociacions estaven en punt mort i tot feia pensar que no s'arribaria a cap acord. Certament les negociacions han estat molt dures, però finalment ambdues parts hem signat un acord més que satisfactori: **Ercros començarà l'explotació de la terrera dins el 2n semestre de 2007,** amb una previsió d'extracció del recurs de 10 anys, la qual cosa significa el manteniment de llocs de treball i uns ingressos de 75ptes per tona de sal extreta per a l'Ajuntament, és a dir, per a Cardona.

Vull agrair, molt sincerament, la col·laboració de tots els membres de la Comissió de seguiment de la problemàtica de la Vall Salina, les seves aportacions, l'actitud positiva dels negociadors d'Ercros, la receptivitat que he trobat en molts responsables polítics des del 2000 fins ara; l'atenció de la infinitat de tècnics amb els quals en un moment o altre he hagut de tractar. A tots, moltes gràcies.

Cardona, així, comença a recuperar la Vall que li ha donat la vida. És la notícia esperada des de fa anys: sentim-nos tots els cardonins orgullosos de tenir la Vall Salina i, ara, contents d'haver donat aquest gran pas.

Josep Maria Sala i Esteban,
Alcalde.

La Comissió de seguiment de la problemàtica de la Vall Salina: Ajuntament, delegat del Govern, ACA, Medi Natural, Mines, ACResidus, Ercros, SA, Salinera de Cardona SL.

XIV FIRA DE LA LLENEGA: MÉS BOLETS I MÉS GENT QUE MAI

La Fira de la Llenega és ja un esdeveniment consolidat a Cardona, però cal dir que l'edició d'enguany, celebrada el diumenge 29 d'octubre, va superar les expectatives. S'havia incidit molt en la promoció i difusió de la fira als mitjans de comunicació, i aquesta publicitat, acompanyada del bon temps, l'interès que generen els bolets al nostre país i el gran nombre d'activitats programades van donar els seus fruits.

Durant el matí: **parades de bolets** acompanyades de parades de comerciants i de la mostra micològica coordinada per l'Associació Micològica Berguedana. Com cada any, es va portar a terme el concurs de llenegues en què hi va haver un gran nombre de participants en la categoria del bolet més original, que va guanyar la senyora Montse Rovira, seguida de la ciclista Sílvia Rovira, que va quedar en segon lloc, i de Jordi Fígols, que va ser tercer.

La **degustació de plats cuinats amb llenegues** també va ser un dels punts forts. El Parador de Turisme va preparar *tebi de llenegues amb peus de porc i formatge del Pirineu*, a La Bauma van

fer conill a les fines herbes, el restaurant Les Monges va preparar *coca de bolets de gírgoles i rovellons al graten de parmesà*, a la Pensió Cardener es van encarregar de *fer porc senglar amb llenegues*, el restaurant del Vilar Rural va oferir *civet de porc senglar amb llenegues* i el restaurant Quatre Cantons, *vedella amb llenegues*.

El caliu del matí va continuar a la tarda, quan van coincidir diverses activitats. Es van entregar els **premis del II Concurs de pintura ràpida "Cardona a la tardor"** que va guanyar Joan Calveras Subirana, de Casserres, hi va haver la **cantada d'havaneres a càrrec del grup Rems** i la **Campanya per la pau de Mans Unides**, en la qual es van lliurar els premis del concurs de dibuix i narrativa a favor de la pau i hi va haver **l'espectacle d'animació infantil "Humans 00" a càrrec de Bernat Padró**.

Així mateix, la Fira va comptar amb l'**exposició de fotos** de la cardonina **Cristina Morera**, situada al vestíbul de l'Arxiu Històric. Va ser visitada per molta gent, que va quedar encantada de la qualitat i bellesa de les seves fotografies.

Inauguració de l'exposició de fotografies de Cristina Morera

Mostra micològica

La UBIC opina:

Carles Barrera, secretari de la UBIC i propietari d'un comerç al centre Cardona, valora molt positivament la Fira, destaca l'important nombre de gent que hi va haver i l'ambient dels carrers i afegeix que **"és una gran Fira per al comerç de Cardona. D'entre les activitats organitzades per la UBIC, el sorteig d'un viatge a Mallorca va anar molt bé, ja que va ajudar a crear molt ambient"**.

S'INAUGUREN LA COBERTA DE LA PISTA ESPORTIVA DEL COL·LEGI JOAN DE PALÀ I LA URBANITZACIÓ DEL CARRER BISBE GUIX

“Que ningú no ho dubti: la Coromina té el futur assegurat”, paraules de l'alcalde en la inauguració.

El diumenge 19 de novembre, al voltant de les 5 de la tarda, es va tallar la cinta inaugural de la urbanització del carrer Bisbe Guix. El sol ja s'havia amagat, però els veïns assistents, grans i petits, malgrat que ja començava a fer fresca, varen seguir amb molta atenció l'acte: l'alcalde, la regidora de la Coromina, el president de l'associació de veïns i la directora de l'escola varen tallar la cinta.

La regidora Montserrat Obradors va explicar les obres i el que havien costat: la urbanització del carrer Bisbe Guix: 95.075€ (15.819.148 ptes) que han finançat l'Ajuntament, els veïns i la Generalitat (PUOSC), i la coberta: 128.160€ (21.324.029 ptes) que ha pagat l'Ajuntament. Tot seguit va reiterar el compromís de fer, aquest any, la pista de l'escola i l'entorn, tal com s'havia compromès l'Ajuntament amb l'escola. Va acabar agraint a tothom la seva col·laboració i animant els veïns a continuar treballant, amb il·lusió, en aquesta nova etapa de reeiximent de la Coromina que ja es comença a veure.

L'alcalde Josep Maria Sala va fer una llarga exposició dels grans projectes que, no sense entrebancs, s'està aconseguint tirar endavant:

- **El projecte de restauració del meandre del riu.** Després de quedar entretinguda la contractació

tot l'estiu, l'alcalde explicà que l'ACA li havia assegurat que les obres sortien a licitació el dia següent, dilluns (s'ha confirmat).

- **La carretera.** Després del conflicte entre departaments de la Generalitat, sembla que s'ha arribat a un acord i s'hi tornarà a treballar la setmana que ve (posteriorment, GISA ha explicat que ha presentat un modificat del projecte i que les obres es reprendran a mig gener).

- **Seguiment de la problemàtica de la Vall Salina.** S'han acabat les obres previstes dins del Projecte de restauració integral de la Vall Salina: **les rases perimetrals del sector nord**, que impediran que una bona part d'aigua dolça penetri en el subsòl i provoqui dissolucions i noves bòfies.

- **L'aposta decidida de l'equip de govern perquè la Coromina creixi amb el nou Pla d'ordenació urbanística municipal** que s'està redactant. En aquest sentit, va explicar que s'havien presentat propostes de modificació de l'avantprojecte del Pla parcial territorial de les comarques centrals de Catalunya (Generalitat) que preveia que la Coromina no podia créixer.

I com a símbol dels nous temps, de la millora, l'alcalde va acabar referint-se que si es poden reblir les bòfies de sota la costa, es podrà tornar a obrir el camí de la costa. I acabà dient: **"que ningú no ho dubti: la Coromina té el futur assegurat"**.

JOSEP RAMON MORA DEIXA LA DELEGACIÓ DEL GOVERN A LA CATALUNYA CENTRAL

JR Mora en companyia de les autoritats locals i de l'Associació 1714, assistint als actes de la Diada 2006.

Josep Ramon Mora va deixar el càrrec de delegat del govern a la Catalunya Central, el 19 de desembre passat, per haver estat nomenat director general de Protecció civil. Josep R. Mora ha col·laborat en molts temes, especialment, des de la Comissió de seguiment de la problemàtica de la Vall Salina, en la solució de les complexes qüestions que han anat sorgint en aquest àmbit. L'Ajuntament li agraeix la seva eficiència i bon fer, tot recordant que sempre s'ha mostrat proper amb Cardona, valedor de les seves reivindicacions històriques i receptiu a les actuals.

L'Anna Camps, de Musicant, va ser l'encarregada de dirigir els nens i nenes.

LES ESCOLES DE CARDONA CELEBREN EL DIA DE SANTA CECÍLIA

Els nens i nenes de l'Escola Municipal de Música Musicant, l'IES Sant Ramon, el CEE Nou Camí, el CEIP Joan de Palà, el Col·legi Mare de Déu del Carme i el CEIP Mare de Déu del Patrocini es van trobar el passat 22 de novembre a la plaça de la Fira, a les 11 del matí, per celebrar amb diversos cants i peces musicals la festa de Santa Cecília.

S'ESTRENA UN NOU CAMIÓ DE RECOLLIDA DE CONTENIDORS D'ESCOMBRARIES

L'empresa Jaume Oró, SL, del grup Fomento de Construcciones y Contratas, que es fa càrrec del servei de recollida de residus sòlids urbans i neteja viària de Cardona des del mes de maig passat, ha posat en funcionament un nou camió recollidor, que té una capacitat de 16 m³ i que es farà càrrec de recollir els 135 contenidors de 1.110 litres ubicats al municipi.

LES OBRES DE REPAVIMENTACIÓ DE LA PLAÇA ESCOLES ESCASANY JA ESTAN ADJUDICADES

L'Ajuntament ha adjudicat les obres de repavimentació de la plaça Escoles Escasany, situada entre els "pisos del sindicat", a l'empresa Excavacions Cots Codina. L'Ajuntament va mantenir una reunió prèvia amb els presidents de cada escala, el dijous 23 de novembre, en la qual se'ls va explicar la proposta i se'ls va demanar una petita col·laboració en el finançament de les obres. Els veïns hi varen estar d'acord i varen demanar que es reparés el tros de vorera malmesa que, a hores d'ara, ja s'ha executat.

L'AJUNTAMENT CONTINUA TREBALLANT AMB L'OBJECTIU DE DONAR INSTRUMENTS A LES DONES DEL POBLE PER TAL QUE S'IMPLIQUIN EN LA GESTIÓ PÚBLICA

Després de portar a terme un *Taller de participació política i social*, destinat a treballar la participació de les dones en l'espai públic, s'ha portat a terme un cicle anomenat *Espais de tertúlia*, que també pretén afavorir la participació activa de les dones i impulsar l'intercanvi d'opinions i la discussió.

Una sessió del Taller de participació política

EL PATRIMONI CULINARI DE CARDONA, D'AHIR I D'AVUI

L'Ajuntament engega la II fase del programa de participació ciutadana "Les mestresses de casa en la gestió del patrimoni", que ha rebut el reconeixement del *Banc de Bones Pràctiques de la Fundació Pi i Sunyer*, consistent a descobrir i divulgar els millors plats que es cuinen a Cardona avui en dia.

Tothom és convidat a portar la seva millor recepta fins al 15 de febrer. Les receptes seran estudiades per un mestre cuiner i, un cop treballades, seran publicades en un llibre: *La cuina de Cardona: d'ahir i d'avui*. D'altra banda, l'expert proposarà un nombre determinat de plats que seran catalogats com a "plat típic de Cardona".

A tothom qui porti una recepta se li lliurarà un exemplar del llibre.

MILLORA EN L'ENLLUMENAT PÚBLIC

L'Ajuntament ha fet diverses intervencions de millora en l'enllumenat públic, per tal de prevenir la contaminació lluminosa i gestionar l'enllumenat públic de manera sostenible amb vista a recuperar el paisatge natural a la nit.

S'han portat a terme diverses actuacions: a la plaça de la Fira s'han canviat tots els globus, 22 en total, per uns de més eficiència lumínica; també s'ha canviat el tipus de bombetes dels globus, passant de 125 w a 100 w; s'han canviat les sis bombetes del pal central de la plaça i s'han instal·lat dues noves bombetes a la façana de l'Ajuntament fent servir dos llums antics que ja hi

havia. En el vial, que va fins al monestir de la carretera del Miracle, s'ha canviat l'enllumenat exterior permanent del vial, canviant dues lluminàries senceres que estan collades a les façanes. A les Colònies Manuela s'ha canviat tot l'enllumenat exterior permanent dels carrers, realitzant una instal·lació completament nova, amb 15 làmpades collades directament a les façanes de les cases.

El total del cost de la intervenció és de 15.690,54€, 7.845,27 finançats per l'Ajuntament i l'altre 50%, pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Les Colònies Manuela, amb la nova il·luminació.

CLAUSURA DE LES JORNADES INTEREMPRESARIALS DE LA CATALUNYA PIRINENCA I PREPIRINENCA A CARDONA

L'Associació d'Empresaris de Cardona va ser l'amfitriona de les associacions d'empresaris de l'Alt Urgell, Berguedà, Cerdanya, Ripollès i Solsonès.

L'objectiu de la Jornada era debatre les preocupacions dels empresaris, proposar solucions i fer sentir la seva veu als centres de decisió de governs i administracions. S'ha mantingut reunions, al més alt nivell, amb els diferents departaments de la Generalitat i s'ha començat a aconseguir coses, per exemple el tractament favorable a les empreses pel que fa al peatge del túnel del Cadí, segons explica el president de l'Associació, Abel Cots. Així mateix, el president de l'Associació d'Empresaris de Cardona valora molt positivament la trobada i es manifesta favorable a continuar treballant de forma conjunta per aconseguir millorar el teixit econòmic de la Catalunya interior.

L'alcalde, Josep Maria Sala, després d'haver-los acompanyat a visitar les instal·lacions del Parc Cultural de la Muntanya de Sal, els va rebre al saló de sessions de l'Ajuntament i els va oferir el seu ajut i col·laboració per aglutinar els sectors empresarials a la Catalunya prepirinenca i pirinenca en una plataforma capaç de fer la pressió necessària davant de l'Administració de la Generalitat per aconseguir el reequilibri socioeconòmic d'aquestes comarques.

CONSTITUÏDA LA COMISSIÓ SOCIAL QUE S'ENCARREGARÀ DE TRACTAR LA PROBLEMÀTICA DELS JOVES

S'ha constituït la Comissió Social que estudia la problemàtica dels joves derivada del consum de drogues, que ja s'ha reunit una vegada i té prevista una segona reunió a mitjan gener. La Comissió començarà a treballar a partir dels resultats d'unes enquestes que des de serveis socials han passat a tots els escolars a partir de 2n d'ESO, per tal de poder conèixer quina és la realitat de la nostra població. Se'ls han fet diverses preguntes, sobre si coneixen les drogues, com les han conegut, si en consumeixen, etc., de les quals se n'extrauran les conclusions sobre la

realitat de Cardona.

La Comissió està integrada per: l'alcalde i la regidora de Benestar Social, mossos d'esquadra, policia local, directors/es dels centres d'ensenyament de secundària, primària i llar d'infants, presidents/es de les AMPA, infermera del CAP, l'assistenta social municipal i la del CAP, l'educadora social municipal, president de la Creu Roja, Cardona Jove, Mercat del Blat i els escoltes Hug Folch. S'ha convidat a la UBIC i s'ha previst convidar-hi altres persones i entitats.

EL FOLKLORE DE SALAMANCA A CARDONA

El Grup de Dansa Albaroque de Salamanca, que es caracteritza pel seu alt nivell artístic, va actuar a Cardona el dissabte 14 d'octubre. El coordinador del grup, l'Oriol, és cosí del Jesús Valiente.

ACLARIMENT:

En relació a la notícia de l'arranjament dels lavabos del camp de futbol, publicada en l'anterior butlletí, es fa constar que el cost exacte de les obres és de 72.000€.

LA FESTA DE SANTA BÀRBARA 2006

L' Ajuntament aixecarà un monument al miner durant el 2007

La recepció municipal als avis del Casal:

Amb motiu de la festa de la patrona de la mineria, l'Ajuntament va organitzar la tradicional recepció als avis del Casal de Gent Gran, el dilluns 4 de desembre. Sortint de missa de la parròquia, es podia triar entre anar a veure els audiovisuals que es passen al Centre Cardona Medieval "Cardona Sempre" i "Els Rovira de Cardona", al teatre Els Catòlics, acompanyats de la regidora, Montserrat Obradors; o bé fer la visita al conjunt monumental del castell, essent el guia el mateix alcalde,

Josep Maria Sala. Tot seguit, i a una hora de molta gana, dos quarts d'una del migdia, tothom es va trobar a l'Ajuntament per prendre l'aperitiu. Després els avis continuaren amb la festa...

Ercros Industrial celebra la seva patronímica:

Amb una nombrosa participació de directius, actuals i jubilats, i de treballadors, Ercros va celebrar la festa de Santa Bàrbara. Mn. Daniel va oficiar la missa a la capella dels Escorials; i després, en el marc d'un exquisit aperitiu al Parador, es va fer lliurament dels premis de vinculació 2006:

- 40 anys: Sr. Joaquim Muñoz Planas.
- 30 anys: Sr. Josep Sabata Herreros.
- 25 anys: Sr. Antonio Henestrosa Pinto.

Els directius d'Ercros, Francisco García Bru i Josep Sabata, varen pronunciar paraules d'agraïment, encoratjament i felicitació al personal, sobretot per no haver tingut cap accident amb baixa de la fàbrica des de fa cinc anys. A la felicitació s'hi va afegir l'alcalde, Josep Maria Sala, qui va destacar el paper d'Ercros a Cardona, i el fet important que l'any vinent comenci l'explotació de la terrera vella.

El representant sindical, Joaquim Galera, al qual van acomiadar per jubilació amb sentiment d'afecte tots els presents, va ressaltar en les seves paraules el valor del consens i la negociació en les relacions laborals i va demanar a l'alcalde que la vila reconegui el treball dels miners aixecant un monument. L'alcalde li va contestar acceptant la petició, i dient que, en la llarga història de Cardona, generacions de cardonins han deixat la seva pell per tirar endavant, però que en el segle XX els miners i les seves famílies són el sector social més representatiu; *"per tant, és de justícia que la vila recordi la gent que ha treballat a la mina, sobretot els miners que hi van perdre la vida"*. Durant el 2007 es treballarà en aquesta iniciativa, amb la previsió que es pugui inaugurar per Santa Bàrbara del 2007.

EN RECORD DE FRANCESC SERRA I PARCERISA, "PAQUITO FONDEVÍ"

Feia poc que aquesta revista havia recollit algunes de les seves vivències, conscients que era un home amb una trajectòria vital destacada i exemplar. La seva mort ens va sobtar, sobretot perquè quan es perd una bona persona i un bon ciutadà, es fa més irremediable per a la col·lectivitat. L'alcalde i la corporació municipal volen deixar constància del sentiment de consternació acompanyant la família Serra-Caparrós en el seu dol. El Sr. Francesc Serra va morir el dia 30 d'octubre de 2006, a l'edat de 78 anys.

RAMON BRICHS RECREA EL RETORN DE LES PINTURES MURALS DE L'ATRI DE LA CANÒNICA DE SANT VICENÇ DE CARDONA

L'Arxiu Històric Municipal va acollir del 7 de setembre al 8 d'octubre l'exposició **El retorn de les pintures murals de l'atri de la Canònica de Sant Vicenç de Cardona**. Ramon Brichs, a través de l'empresa de restauració fictícia EDPAF, ha recreat un procés de retorn de les peces que actualment són al Museu Nacional d'Art de Catalunya i la seva reubicació a la col·legiata de Sant Vicenç. L'obra consta d'un eix comunicatiu didàctic d'uns 14 fulls amb la documentació, llibres de mostra, informes tècnics del procés i plànols, i d'una sèrie de 20 fotografies en blanc i negre que donen autenticitat a la proposta.

El rigor amb què Ramon Brichs ha portat a terme aquesta feina ha fet sorgir fins i tot alguns malentesos. Hi ha qui de debò s'ha pensat que les pintures tornaven a ser a la col·legiata; però no, es tracta d'una acció emmarcada en un projecte imaginari de retorn de les pintures murals al seu lloc d'origen.

L'exposició s'acompanya de l'edició d'un llibre, on apareixen les imatges del trasllat de les pintures i la seva col·locació a la col·legiata, amb explicacions de les tècniques utilitzades per al trasllat i amb textos del director de l'Arxiu Històric de Cardona, Andreu Galera, i del crític d'art Oriol Fondevila.

L'alcalde, en el moment de la inauguració de l'exposició on hi fou present una nombrosa representació ciutadana, va felicitar l'artista, tot dient que **"amb iniciatives com aquesta s'arriba a molta gent; la creativitat del Ramon Brichs ajuda molt al coneixement i divulgació de com era la col·legiata de Sant Vicenç"**.

Ramon Brichs presenta ara "L'altre camí del patrimoni: BCN-La Vall de Boí", que es pot visitar al Centre d'Interpretació del Romànic de la Vall de Boí. En aquesta ocasió el procés és real, arrancant l'obra del paisatge, i restaurant així un conjunt mural per exposar a Barcelona. Ara el cercle queda tancat, i per primer cop l'empresa EDPAF torna patrimoni al lloc d'origen.

L'AJUNTAMENT TREBALLA PER INCREMENTAR I MILLORAR LA QUALITAT DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Al mes de febrer es disposarà d'una exhaustiva anàlisi sobre el teixit associatiu de Cardona

La Diputació de Barcelona, l'any 2006, va concedir a cinc municipis de Catalunya el "programa específic d'impuls de la participació ciutadana per a municipis menors de 10.000 habitants". Cardona va ser un dels municipis escollits. S'ha signat un conveni entre l'Ajuntament de Cardona i l'Organisme Autònom Flor de Maig, de la Diputació de Barcelona, per al desenvolupament de les polítiques locals de participació ciutadana i de promoció dels drets de la ciutadania que es portin a terme des de Cardona.

En el marc d'aquest programa, la Diputació, a

través de la Fundació Pere Tarrés, ha desenvolupat un estudi sobre el teixit associatiu de Cardona. El món de les entitats i la gent que hi està involucrada és sens dubte un element cabdal en relació als processos de participació que es puguin iniciar des de l'Ajuntament. Així, la Fundació Pere Tarrés ha portat a terme dos grups de discussió (un amb regidors i tècnics de l'Ajuntament i un amb deu entitats de Cardona) i un Taller obert a totes les entitats del poble, i n'han d'extreure unes conclusions que plasmaran en el document de diagnòstic que serà entregat a l'Ajuntament durant el mes de febrer i que es presentarà públicament.

EMOTIU HOMENATGE A LA NOSTRA GENT GRAN. Els avis que durant el 2006 han fet 90 anys van rebre un homenatge el passat 17 de desembre al Casal de Gent Gran.

El homenatjats van ser: Pere Barons, Maria Esquius, Marina Freixes, Dolores Garriga, Montserrat Guitart, Dolores Lopez, Natividad Melé, Montserrat Monell, Antonio Mulet, Rafael Roldan, Rosa Sanmarí, Teresa Santandreu, Gumersindo Sitges, Dolores Vilajosana, Josefa Vendrell.

L'acte va consistir en una recepció de les persones homenatjades a les 11 del matí, amb la presentació de l'acte a càrrec de Maria Lluïsa Gómez, responsable del casal, un espai de poesia, prosa, música i cant coral amb la participació de l'Escola Municipal de Música Musicant, la coral del Casal "L'Amistat" i alguns usuaris del casal, i els parlaments de la Sra. Pilar Malagarriga, presidenta del Consell de Govern del Casal i de l'alcalde, Josep Maria Sala. Es va entregar un obsequi a tots els homenatjats i hi va haver un pisolabis per a tots els assistents. A la tarda hi va haver música, amb "La Banda de Belvitge".

Cal destacar que l'acte va ser molt emotiu i molt participatiu, i que hi va haver un important nombre d'assistents.

FINALITZADA LA SENYALITZACIÓ RURAL, COMENÇARAN ELS TREBALLS D'ARRANJAMENT DEL CAMÍ DE SERRATEIX

La senyalització rural, acabada en un 90%, ja arriba a la recta final i només falta col·locar tres grans plafons d'informació general on apareixeran totes les cases de pagès de cada barri.

Més enllà de la senyalització, que ha estat un primer pas, es continua treballant en el manteniment dels camins i de les xarxes bàsiques. A causa de la multitud de camins existents al terme municipal de Cardona i al gran nombre de quilòmetres de pista forestal que hi ha, cal prioritzar les actuacions que es porten a terme. Ja s'ha finalitzat l'arranjament total del camí que connecta la carretera de Coma amb la carretera de la Mare de la Font, que estava molt malmès i en els treballs del qual han col·laborat els veïns.

Mostra d'un dels plafons on apareixen senyalitzades les cases de pagès.

De forma imminent es començarà a treballar al Camí de Serrateix, que va de la recta del Remei al final del municipi de Cardona, i en un tram de 2.497m es canviarà totalment el paviment. El pressupost de contractació de les obres és de 129.095,72€ (21.479.220,47pts). Ja s'han portat a terme la totalitat dels treballs de manteniment del camí que va del Vilar Rural a la capella de Lurdes, de 2,5Km, i del Vilar Rural a la masia Fontelles del Mas, 2,5km més.

L'OPOSICIÓ PREGUNTA AL GOVERN en el Ple ordinari de novembre

Joaquim Palà (ERC) va demanar: 1r) si amb les hores extraordinàries que es paguen a la Policia Local, s'ha estudiat si sortiria millor ampliar la plantilla; 2n) si quan estigui en funcionament la deixalleria es podria desenvolupar un servei municipal que facilités la gestió i recollida dels residus a les empreses; i 3r) si es pensa arranjar el camí de Bocanegra.

La regidora M. Obradors li va contestar a la 1a que el cost de treballadors extraordinari correspon a l'estiu, mesos en què hi ha molt increment del cost. El tema s'està estudiant, a partir de veure com acaba una baixa que hi ha actualment i el servei en general. Tot i així, li avança que probablement es creï una plaça d'agent per a l'any vinent si es veu rendible i necessària. L'alcalde contesta a la 2a dient que les deixalleries són per gestionar els residus de naturalesa urbana i naturalesa domèstica, fins i tot els residus de caràcter comercial, però que les empreses que generin residus, elles mateixes han de solucionar aquest

problema. A la 3a pregunta el Sr. Llordella contesta dient que aquest és precisament un dels primers camins en el qual es vol actuar i ja està convocada una reunió amb els veïns, les condicions dels quals són plenament assumibles. No fa més d'un any que es va repassar el Camí de Bocanegra, però per la seva situació i pel seu trànsit de vehicles pesants es deteriora molt fàcilment.

El Sr. Fernando Infante (PSC) demana com està el tema de les bandes, i si està previst arranjar el carrer Escoles Escassany. La Sra. Obradors explica que les bandes ja s'han comprat i ja són a l'Ajuntament; ara hi ha la previsió de col·locar-les en dos carrers amb caràcter de prova: el carrer Rodes i el carrer de la Pietat. Pel que fa al carrer Escassany, l'alcalde explica que l'Ajuntament té un pressupost per a la reparació definitiva del carrer, que hi ha convocada una reunió amb els veïns i si ells ho veuen bé i col·laboren amb una quantitat simbòlica, les obres es podrien encarregar a començaments de gener.

QUÈ OPINEN ELS POLÍTICS DE LA VALL SALINA?

CONVERGÈNCIA I UNIÓ

Segurament la lluita per la recuperació de la Vall Salina i els avenços en l'àmbit del medi ambient en general són un bon exemple de la trajectòria de treball continuat, planificat, silenciós, rigorós que està portant a terme el govern de CiU, pensant a posar unes sòlides bases de futur. I hem de dir en honor a la veritat que aquesta ha estat una lluita personal de l'alcalde Josep Maria Sala.

Tenint com a marc la redacció de l'Agenda 21, l'auditoria ambiental que ens permet saber on som i per quin camí hem de seguir per tenir un poble amb qualitat de vida -i que perquè sigui vinculant quedarà incorporada al POUM-, hem actuat en tots els fronts: participant activament en les diferents comissions mixtes Generalitat/Ajuntament/empreses explotadores del recurs de la Vall Salina; convencent les empreses que exploten la sal i la potassa perquè es corresponsabilitzin del procés engegat de recuperació de la Vall Salina -l'acord amb Ercros per començar a explotar la terrera vella és clau-; col·laborant intensament amb el Departament de Medi Ambient i mantenint un estret contacte amb els successius consellers; aprofitant totes les possibilitats i contactes per anar divulgant el

coneixement de la Vall Salina; fomentant el descobriment, per part de cada fill/a de Cardona, d'un sentiment d'orgull envers la Vall Salina. La creació del Parc Cultural de la Muntanya de Sal obeeix també a aquest objectiu.

Tot plegat vol dir dues coses: que s'ha capgirat el procés de degradació gestionant amb fermesa els enrevessats problemes que surten a la Vall, tot procurant la corresponsabilització de les parts que hi tenen interessos o competències, però, sobretot, que s'ha fet d'una forma planificada, amb plantejaments de futur, pensant a construir una Cardona sostenible econòmicament i mediambiental, en una Cardona atractiva per als que hi viuen i per als de fora. Les coses no han sortit bé perquè sí. La política municipal de recuperació de la Vall Salina forma part de la política de recuperació del nostre patrimoni històric, que és l'eix vertebrador de la política de recuperació socioeconòmica del municipi, que ja està ja donant bons resultats. El següent pas serà projectar, amb una empenta de gran envergadura, la Vall Salina. Ja hi estem treballant.

Ramon Llordella i Sala. Regidor-Portaveu de CiU

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Tot va començar fa 40 milions d'anys quan Cardona era ocupada per un mar connectat amb l'actual mar Cantàbric. Més endavant es va tancar donant un mar interior i l'aigua es va evaporar, fent que s'acumulesin les sals sòdiques i potàssiques a l'àrea de Cardona, Súria, Sallent i Balsareny (com també a la zona de Pamplona). Tot aquest material va quedar cobert per sediments continentals que provenien dels Pirineus. I és l'aixecament d'aquest que deforma les capes de sal i fa que aflori el diàpir salí de Cardona (la muntanya de Sal).

L'explotació del salí ja va començar al Neolític (2500 a.C), sempre a cel obert mitjançant talls al terreny. No va ser fins al 1900 que començà l'explotació minera de la Vall Salina. Un cop extret el mineral i tractat, retornaven cap a l'interior de la mina les argiles i sals. Més tard, per qüestions purament econòmiques, el rebuig era abocat a l'exterior formant els dos dipòsits de runam. El més

nou està pràcticament exhaurit i la Terrera Vella començarà la seva explotació i desaparició enguany.

Un cop la Vall Salina es va recuperant de l'empremta minera no ens oblidarem d'anar recuperant la llera del riu al seu pas per la Coromina. Tot esperant l'aplicació total del Projecte de restauració integral de la Vall Salina, que va ser aprovat per unanimitat pel Ple de l'Ajuntament el dia 6 de novembre 2003 amb un pressupost de 6.869.590,66€.

En aquesta vida no s'han de polititzar tot els temes. Aquest cop hem preferit fer una mica d'història de com és i ha sigut la Vall Salina, i com ens agradaria que quedés. Tant de bo poguéssim recuperar l'estat semblant en què estava a principis del segle XX (veieu calendari Cardona 2007).

Joaquim Palà. Portaveu Grup Municipal d'ERC.

PINALLET SA COMPLEIX 50 ANYS

“Ja fa més de 50 anys que al meu pare li van deixar diners perquè pogués comprar dos porquets, perquè no tenia ni un duro, i a partir d'aquí va començar a sorgir l'empresa”. Així és com explica el Ramon Vilajosana els inicis de Pinallet, SA, una de les fàbriques pioneres del país en l'elaboració de pinso.

“Som una fàbrica petita però molt particular”, diu el Ramon, mentre explica que s'han especialitzat molt en el que anomenen *maquiles*, que vol dir fer pinsos per a altra gent. A Pinallet fan pinso per a fàbriques molt grans i els fan pinsos específics, o tots els pinsos, perquè no tenen cap planta a Catalunya, o també hi ha ramaders que són molt grans i que gasten pinsos de diferents fàbriques i al Pinallet els executen les fórmules que ells els donen d'una manera molt precisa. **“El que hem fet és especialitzar-nos en aquest sector, tot i que això no treu que nosaltres també tenim algunes granges pròpies i tenim bons clients”.**

Però tornem a la història: la fàbrica va passar sobtadament del pare als fills **“el meu pare va morir amb 61 anys, i ho portava absolutament tot ell”**, el Ramon en aquell moment, tenia 27 anys. D'un dia per l'altre va haver de fer-se càrrec de la gerència de la societat. **“Va ser una època difícil, el 100% de la responsabilitat de l'empresa va recaure sobre mi, però el meu pare m'havia deixat un gran patrimoni humà que va fer que la gent del sector m'acolllís com un més; era un home molt seriós i responsable, queia molt bé a tothom i era molt estimat. Això, n'estic segur, em va facilitar les coses”.**

Deu anys més tard, els germans del Ramon es van incorporar a l'empresa; va ser quan van comprar una altra fàbrica, Qualis,

a Sant Joan de Vilatorrada. **“L'aventura de l'altra fàbrica no va anar com nosaltres volíem, i en qüestió d'uns dos anys ho vam enllestir; llavors varem fer un canvi important”.** En aquell moment, la fàbrica Pinallet a Cardona era molt vella. **“Quan vam deixar l'altra fàbrica, que era una filigrana en comparació amb la nostra, vam decidir fer la planta d'aquí nova, i aquí comença la segona part de la història de Pinallet”**, afirma el Ramon sense poder amagar la satisfacció amb la qual parla de la nova fàbrica, inaugurada oficialment el 5 de juny del 1999.

“És com un aparador, ve gent de tot arreu a veure-la perquè, tot i que és molt petita, està totalment automatitzada. Així, amb aquesta fàbrica, amb l'automatització i l'estructura humana que tenim, que és fabulosa, hem anat guanyant clients”. A la planta de cal Pinallet hi treballen 15 persones, i quasi tots són de Cardona.

Per al bon funcionament de l'empresa la compenetració dels tres germans ha estat determinant: **“tenim un encaix perfecte que desitjo que duri molts anys”**, diu el Ramon. Tenen les funcions molt ben delimitades, i sembla que és la clau de l'èxit: el Ramon és el gerent i el màxim responsable de l'empresa, porta tots els tractes amb els grans clients, les compres de primeres matèries i tota la informàtica de l'empresa, el Josep és el cap de qualitat i el cap de logística, i el Jaume porta tot el tema de les granges, pròpies i de clients, **“li diem l'home fàbrica”.**

Han canviat tota l'automatització de l'empresa, tot i que **“el sistema d'automatització que teníem ja era un dels millors d'Espanya, però ara encara serà millor”.** L'objectiu de l'empresa és continuar sent

El fundador, Ramon Vilajosana Bertran, amb la seva esposa Maria Capdevila i la seva extensa família.

punters **“si fa uns anys teníem el millor sistema d'automatització de pinsos que hi ha a Espanya amb diferència, avui, que tenim l'oportunitat, no volem perdre el tren”.** Continua el Ramon explicant que **“l'activitat de l'empresa ha canviat molt i el mercat és molt ràpid i t'has d'adaptar a la demanda, i amb això jo crec que som líders, ja que tenim una capacitat de resposta molt ràpida. Cal destacar, a més, la facilitat d'adaptació del nostre personal a tots aquests canvis; tenim un personal que és fabulós, hi ha persones que fa 35 anys que treballen aquí. El treballador més gran té 61 anys, però a part d'aquest, dels altres el més gran té 50 anys i porta més de 30 anys treballant aquí. No tenim gens de rotació de personal. A més, les últimes adquisicions han estat fantàstiques, amb gent que mira més per l'empresa que el propi gerent”.**

I acaba **“vam pensar que aquest any hauríem de fer alguna cosa més sonada i vam decidir anar a Menorca a fer una caldereta amb tots els treballadors i les seves parelles”.** Realment, amb aquest historial val la pena. Felicitats i per molts anys!

MEETING POINT SCHOOL

Dos joves amb caràcter molt emprenedor al capdavant d'una acadèmia

Francesc Villegas, 23 anys, cardoní; Laia Codina, 22 anys, berguedana (ara ja empadronada a Cardona).

La Laia i el Francesc, després d'haver acabat la diplomatura de Magisteri de Llengües Estrangeres amb l'especialitat de llengua anglesa i després d'haver estat un any a Viena, van decidir que volien exercir la seva professió de mestres. Van pensar que una escola d'anglès, en què també s'hi fes reforç escolar, podia funcionar a Cardona, i van decidir muntar la seva pròpia acadèmia: Meeting Point School.

Van parlar amb la Montse Pintó, que ja feia molts anys que donava classes d'anglès a nivell particular, i tenia ganes de deixar d'oferir aquest servei al finalitzar el curs 2005-2006, i van poder arribar a un acord amb ella per tal que els alumnes que tenia anessin a la nova acadèmia. Així, a l'acabar el curs es va enviar una carta informativa a tots els alumnes per tal d'informar els pares i mares que la Montse deixava d'oferir el servei, però que els que volguessin continuar amb l'aprenentatge de la llengua anglesa podien fer-ho a l'acadèmia de la Laia i el Francesc, i el cert és que n'hi va haver molts que van decidir fer-ho.

Meeting Point, situada en uns baixos del carrer Rodes, a 100 metres de l'IES Sant Ramon, funciona des del mes de setembre, i actualment compta amb més de 100 alumnes, s'hi fan classes d'anglès, de reforç escolar i a partir del gener començaran a fer classes de francès, de les quals se'n farà càrrec la Teresa Boixadera. Pel que fa a l'ensenyament

de la llengua anglesa, va dirigit a totes les edats a partir de 5 anys, mentre que pel que fa al reforç escolar s'ofereix fins a 2n de batxillerat. Les classes són d'una hora, i com a màxim es fan grups de 10 alumnes. Actualment tenen 11 grups d'anglès, dos dels quals són d'adults i 5 grups de reforç escolar.

Des del primer moment van tenir molt clar que volien oferir un mètode d'aprenentatge innovador, i és per això que a les classes utilitzen diversos recursos audiovisuals que van més enllà dels habituals llibres de text. Així mateix, la Laia i el Francesc pensen que els alumnes treballen molt la gramàtica a l'escola i a l'institut, i és per això que ells posen molt més èmfasi en la parla.

La seva valoració personal és molt positiva, estan molt contents de com els han anat les coses, dels alumnes que tenen, i afirmen que *"nosaltres veiem que els alumnes estan contents, que aprenen i que vénen de gust a l'escola"*. Tenen molt clar, però, que, tot i que les coses els funcionen, no poden deixar d'actualitzar-se, és per això que han posat una aula d'autoaprenentatge d'anglès o que ara han començat a fer classes de francès. També tenen, a més, diversos objectius en ment: els agradaria poder oferir als seus alumnes estades a l'estranger per a l'estiu 2007 i també pensen en la possibilitat de poder d'oferir cursos de català per a immigrants i adults.

EL GRUP D'EMBELLIMENT DE CARDONA RAI: deu anys arreglant el poble.

Arran del moviment social que es va generar a causa de la proposta de l'abocador, hi va haver una important reactivació del món associatiu cardoní, es van crear noves entitats i les que ja hi havia van passar a ser més actives. En aquell moment, es van crear quatre noves associacions de veïns i l'entitat CARDONA RAI.

El 1998, Cardona es va omplir de cartells en què es demanaven voluntaris per fer activitats socials en benefici del poble, i la Ramona Garriga, la Rosalia Pujol i la Montserrat Obiols hi van acudir disposades a col·laborar en el que fos. La reunió promoguda per CARDONA RAI es va fer a la Caixa de Manresa, i amb tots els assistents es van fer grups de treball. Elles van passar a fer-se càrrec de la tasca d'embelliment del poble. **“El poble estava molt brut i descuidat i la nostra voluntat era incidir en aquest aspecte i treballar per conscienciar la gent”**, explica la Montserrat Obiols.

Al costat de la Ramona, la Montserrat i la Rosalia, hi va haver més gent que es va animar a col·laborar en aquesta tasca d'embelliment de Cardona: Santi Perpinyà, Lluís Torres, Rosa Maria Guals, Esther Guals, Melcior, etc. són altres noms que recorden la Montserrat i la Ramona quan ens parlen dels inicis de l'entitat.

La primera acció que van portar a terme va ser fer fotos de tots els racons del poble que estaven bruts o en mal estat, i amb totes les imatges van muntar una exposició a la Sala dels Dolors. **“El que nosaltres volíem era portar a terme una campanya de sensibilització, i que la gent fos conscient del problema que hi havia a Cardona respecte al tema de la neteja”**, diu la Ramona. **“La gent es va conscienciar força, i també es va començar a treballar en aquest àmbit des de l'Ajuntament, redistribuint els contenidors del poble i senyalitzant on estaven situats els nous, fet que va fer millorar una mica el problema de la neteja”**, afegeix la Montserrat.

Després d'aquesta campanya de sensibilització, el grup d'embelliment de Cardona RAI ja va començar a treballar directament en petits racons del poble, els quals arreglaven amb flors.

“El que nosaltres volíem era que el poble tingués color”, coincideixen la Ramona i la Montserrat.

Una de les principals activitats que van portar a terme va ser comprar jardineres i posar-les en diversos espais de Cardona i, un cop col·locades, elles mateixes s'encarregaven d'anar-hi plantant flors. Les primeres que van posar van ser les del carrer de les Flors, però també en van posar al carrer Pujolet, a la plaça del Vall, al Portalet o a la plaça Mercat. També s'encarregaven d'arreglar la cantonada de la font de la plaça de la Fira. **“Quan posàvem les jardineres i plantàvem flors, el que nosaltres volíem era que la gent del carrer on s'havien posat també col·laborés, i la veritat és que la resposta de la gent va ser molt bona”**, diu la Ramona. **“De fet, els veïns i comerciants del carrer de les Flors encara avui cuiden les jardineres que hi vàrem posar”**, afegeix la Montserrat. Durant diversos anys, amb la col·laboració de la Fundació Vila Medieval, també van organitzar el concurs “Posem flors als balcons”, amb l'objectiu que els veïns del nucli antic fessin els carrers més alegres, omplint els seus balcons de flors.

Actualment, però, podem dir que l'entitat s'ha dissolt, i ni la Ramona ni la Montserrat no es mostren gaire entusiasmades amb la idea de reactivar-la. **“Ara han canviat les coses, el vandalisme ha anat fent que ens desaniméssim, ja que et sents molt malament quan tu dediques un temps a fer una feina i l'endemà t'ho han fet tot malbé”**, diu la Montserrat, **“d'altra banda l'Ajuntament ha donat la concessió de la jardineria a Cal Salvador, i nosaltres ja no hi interferim”**, afegeix la Ramona.

PARLANT AMB LA TERESA SUCARRATS

“La guerra marca molt, no ho dubteu, i hi ha històries que no es paeixen”

La Teresa va néixer el 24 de març de 1921 a la Torre Blanca, propietat del baró d'Abella. Ella explica que va tenir tres mares: la que li va donar la vida, la mare de la Torre Blanca, que fou la segona dona del seu pare, i la seva sogra. **“El meu pare va enterrar el mateix mes la meva mare i el meu germà Joan. Els dos van morir del tifus, quan jo tenia només un anyet. El meu pare es va tornar a casar, i la seva dona va ser sempre la meva segona mare”**. De la seva sogra, la Teresa en parla meravelles: **“La meva sogra era una gran persona. La seva mare es va morir quan era molt petiteta, i un dia que estava jugant al carrer vora la fàbrica de la Costa, on vivien en un pis, va passar un matrimoni que la van veure i la van trobar tan maca que van entrar a demanar si se la podien emportar, i el Traus, el pare de la nena que s'acabava de quedar sol els la va donar! Ara, penseu que la meva sogra no va poder cobrar mai la jubilació perquè no estava inscrita enlloc. Es veu que l'havien apuntat a l'església (registre de la parròquia), però com que amb la guerra ho van cremar tot, no la vam poder trobar mai”**.

Quan era petiteta, la Teresa estudiava on ara hi ha l'Ajuntament, però als set anys va fer la comunió, i a casa seva li van

dir que no podia anar tot el dia al col·legi, que havia d'anar a passar llet, fer feines de casa i que ja aniria al col·legi a la nit. **“Quan estudiava a l'Ajuntament anava amb Doña Emilia, i després vam anar amb el Pejoan, que era un mestre que tant de bo encara n'hi haguessin com ell!”** Que la Teresa té una memòria excepcional ens queda molt clar mentre li fem l'entrevista, però pel que ens explica ja li ve des de ben petita: **“Només teníem dos llibres, un d'aritmètica i el manuscrit, i me'ls sabia de cor! Un dia estàvem tots en rotllana i anàvem llegint un punt del llibre cadascun, i quan em va tocar a mi van veure que llegia mirant al sostre. Es va acostar el Pejoan, que se n'havia adonat, em va agafar el llibre i em va dir que continués, i sí sí, jo vaig continuar sense mirar el llibre!”**

De la Cardona de la República, dels anys trenta, abans de la guerra, quan la Teresa encara era molt joveneta, ella recorda perfectament quan van començar a arribar tots els miners. **“Va arribar molta gent, i molts havien de viure en barraques, perquè els contractaven i quan arribaven no tenien on viure. Ells van venir aquí, a un món nou, en el qual parlàvem diferent. Els passava el que els passa ara als Marroquins. Tot i així, aquí el castellà sempre s'ha entès”**. I sobre això, la Teresa ens explica una anècdota molt divertida: **“Jo sortia de col·legi de l'Ajuntament i uns amos que tenien una casa aquí a la Fira em van acompanyar fins a casa, amb els seus fills i una minyona, i anant xerrant tots plegats em van preguntar si ens feien estudiar en català o en castellà; jo els vaig dir que estudiàvem de totes maneres, i em van demanar si sabia comptar fins a 100 en castellà. Ho vaig fer de seguida! I em van regalar la roba per fer-me un vestit”**.

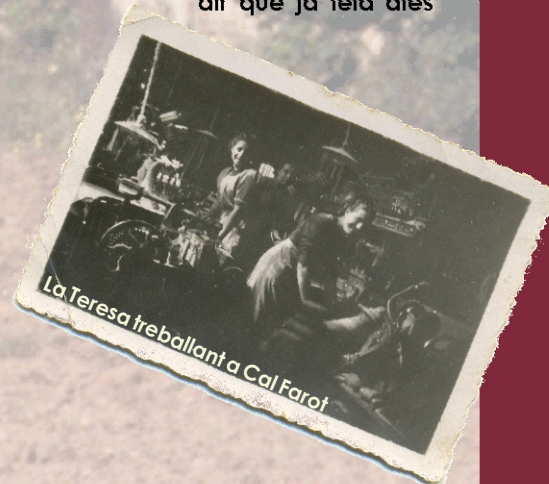
La Teresa tenia 15 anys quan va començar la guerra i ella ho recorda com una època molt

dura, tot i que diu que la seva família se'n va sortir força bé. El seu germà, Pere Sucarrats, “el Peret”, es va escapar al començar la guerra, el van trobar i el van empresonar, primer a Lleida i després a Montjuïc. **“Cada setmana anàvem a Barcelona, a portar-li menjar i una muda, i baixàvem tants de Cardona que, al tren, fins i tot vàrem acabar passant-nos-ho bé! Les persones ens acabem acostumant a totes les situacions, i allà esmorzàvem, xerràvem i viva la pepa! Finalment, al meu germà i als que eren a la presó amb ell, els van donar vuit dies de permís perquè vinguessin a casa, abans d'anar a lluitar a l'Ebre. Van venir, van fer la bossa, van marxar cap al cuartel i... tu t'hi has presentat? Doncs ells tampoc! El meu germà es va tornar a amagar, però hi va haver una cosa que ens va salvar: va fer dues cartes, explicant que ja era a Barcelona i que estava esperant que el destinessin, i jo les vaig agafar i me'n vaig anar sola a tirar-les a la bústia de davant de la caserna on havia de ser el meu germà. No vam haver d'esperar gaire perquè arribessin els guàrdies a casa buscant-lo, però els vam dir que ja feia dies**

La Teresa i el seu marit al carrer Cambres per les festes del barri

Que havia marxat i que ens havia escrit dues cartes. Els les vàrem ensenyar i gràcies a això van marxar”.

La Teresa se sent afortunada per haver passat la guerra més o menys amb sort, però és plenament conscient que hi va haver gent que ho va passar molt pitjor. **"L'home que va patir més la guerra a Cardona va ser el Ramiro, el germà de la Ramoneta Planas; les va passar molt negres pobret. Quan va esclatar la guerra feia el servei a Saragossa, i cada dia al vespre en cridaven uns quants per fer-los anar a afusellar presoners. A aquell xicot, que era un tros de pa, allò l'esfereïa tant que un dia va llançar l'arma i no va tornar més al quartel. Es va escapar i va venir a peu de Saragossa a Cardona! I a l'arribar aquí es va trobar que els rojos li havien matat el seu pare, el Rodolfo Planas, quan aquest intentava evitar que matessin el senyor Torras. A l'entrar els nacionals a Cardona, de seguida van buscar el Ramiro, però el senyor Torras va posar dents i urpes per salvar-lo, ja que el seu pare l'havia salvat a ell, i no va deixar**

que el toquessin. Per sort, no li va passar res. Però es va acovardir molt, va marxar a França, es va casar, però mai no va tenir sort. La guerra marca molt, no ho dubteu, i hi ha històries que no es pàeixen".

La Teresa es va casar després de la guerra, l'any 42, amb el Jaume Capdevila Traus, moment en què va deixar la Torre Blanca, de la qual conserva molts bons records. També ens explica que el Jaume durant la guerra ho va passar molt malament i que fins i tot el van enverinar. **"I ara us diré una cosa que no he explicat mai a ningú: nosaltres només tenim una filla, i molts cops havíem pensat de tenir-ne un altre, però el Jaume sempre deia que si nasqués un nen li sabia molt greu que hagués de passar el que havia passat ell, i va ser per això que mai vàrem tenir un altre fill, perquè al Jaume el va marcar tota la vida la guerra. Penseu que podia parlar de qualsevol tema, però si hi intervenia la guerra, de**

seguida deia: no en parlem d'això, esborrem-ho!".

La vida de la Teresa, els seus records, les anècdotes que conserva ben presents, la manera com les explica i com sap captivar l'atenció del que l'escolta donarien per escriure un llibre sencer. Aquestes pàgines recullen només una pinzellada molt breu de la vida d'una persona excepcional.

La Teresa quan era jove

CARLES SUBIRÀ-IGLESIAS I ABAD, BARÓ D'ABELLA. Per Andreu Galera i Pedrosa.

L'anterior entrevista a la persona de Teresa Sucarrats ens porta a rememorar la figura de Carlos de Subirà-Iglesias i Abad. Malgrat que aquest nom ara resta només reclòs en la memòria dels nostres grans, la persona de *Don Carlos* i la seva família van marcar els temps de l'escenari polític i social de la nostra vila en el tombant del 1800. Propietari, hisendat, alcalde de Cardona, a més de Diputat provincial, la seva vida va discórrer entre l'extinció de l'antiga societat estamentària fonamentada en la noblesa de sang i la incipient industrialització amb els nous valors capitalistes i la conflictivitat social com a teló de fons.

Nascut a Cardona, l'any 1849, era el nét per part de mare de Romana de Subirà, hereva de la baronia d'Abella, Sant Romà i la Muntanya de Carreu (Abella de la Conca, Baix Pallars). A banda de la baronia i els seus drets, el patrimoni familiar incloïa aleshores nombroses propietats a Cardona com ara la casa pairal dels Abad en el núm. 1 del carrer de Sant Miquel (amb el teatre-casino bastit l'any 1861). O la núm. 7 de la plaça de la Fira, coneguda com *Cal Baró*, a la façana de la qual encara avui podem contemplar el blasó familiar. Sense oblidar-nos de la fàbrica de filats bastida l'any 1867 en els terrenys de l'antic convent franciscà de Sant Dídac (actual IES Sant Ramon). Fora de la vila, eren els amos de Fontelles del Mas, la Torre dels Arquers i la Torre Blanca, entre d'altres propietats repartides al llarg i ample del terme.

Don Carlos es va casar l'any 1879 amb Manuela Rosal i Sala (Mataró, 1858), filla d'una de les famílies més

importants de Berga. Establerts en un primer moment en aquesta ciutat, *don Carlos* i *doña Manuela* es van traslladar després a Cardona per residir en el núm. 7 de la Fira. Un cop aquí, va dedicar el seu temps part a l'administració i ampliació del patrimoni familiar amb inversions diverses que podien anar des d'actuar com a testaferró de les societats estatals en relació amb el descobriment de la potassa (anys 1908-1920) fins a la construcció, l'any 1918, de la farinera industrial de Santa Anna, vora la carretera de Manresa a Bassella. A tall indicatiu, vers el 1920, *Don Carlos* era el cinquè contribuent més important a Cardona.

Sense oblidar l'activitat política local, tasca que el portà a ocupar l'alcaldia de Cardona els anys 1883-1892, 1908-1909 i 1920-1921 sota la influència del carlisme i dins els esquemes del conservadorisme. En aquest sentit, no podem oblidar que a la darrera carlinada de 1872-1876 el seu pare havia estat acusat de pertànyer a les files rebels juntament amb d'altres vilatans, amb el consegüent embargament de béns.

Més enllà, però, de la seva projecció política, Don Carlos van ser home de fama en atenció a la seva vida dissoluta i il·licenciosa, en especial pel que fa a les dones. Encara avui, la memòria local identifica el baró d'Abella com un home voluptuós procliu als "affaires" de faldilles i als prostíbuls. De fet, se'ns diu que va morir arruïnat com a conseqüència d'una malaltia venèria. Extrem aquest que no hem pogut confirmar.

Valgui com a testimoni la transcripció parcial dels versos dedicats per l'oposició lliberal a la tardor de 1887 i difosos per la nostra vila sota el títol de «*Verdaders fets comesos per l'eminentment honrat, justisié, moral, catolich, apostolich y marrà y celeberrim carlí Carles Subirà, Alcalde de la salada vila de Cardona, que's publican pera que'ls vehins d'aquesta pugan conservar ab lo present escrit la mes grata memoria de las mil porqueries per ell realizadas durant lo temps qu'empunyá la vara de la arbitrietat local*»:

[...]

Home ruhí, de mals instins,
prenyat d'idees dolentas;
ex-jefe d'uns assesins
dels que's titulan "carlins"
beyato y de sanchs .."calentas".

Fals, hipócrita, tirá,
sach plé de venjansa innoble...
Aqui teniu net y clá
lo que'es lo grrran Subirà,
Dictador del nostre poble.

Ab la vara de justicia
y la má, tant li farà
fer a un home una injusticia,
com manar foll de malicia
que l'agutzil mati a un can....

Ell no respecta a ningú
sian bestias o personas;
als lliberals vel fe'l "bu"
é imitant al seu "zulu"
rey, persegueix á las donas.

Lo seu flach més culminant
sempre han sigut las famellas;
tenintne alguna al devant
deixa'n Carlos de ser "sant"....
per ser home y "fitá" ab ellas.

En tocant eixa qüestió
no's fixa ab edats, estats,
parentiu ni condició
de las "martirs", perque aixó
son per éll ciris trencats.

En tal historicch moment
no calcula may los fins
que son procedí indecent
pot portar; sols sent l'ardent
desitx dels carnals instints.

Perque's vegi si té gana:
Al poch temps de ser casat
-com la iglesia de Déu mana-
ab sa dona, bergadana,
de cervell algo trencat.

Eixa un dia ¡Pobra dona!
Qu'entra á un quarto, de rondón,

veiye al "Batlle de Cardona"
que ab sa cosina "bufona"
jugaba á la "quita y pon".....

¡Excusat es di 'l desori
que la esposa alli va arma!
Al carrer ab gran rebombori
ho contá, y del nou "tenori"
lo fet prompte s'escampá.

Lo cas demostra ganeta...
Pero segons uns vehins
diuhen que la cosa es neta:
¿ella no es cosineta?
¡Doncas bé! Com mes cosins...

[...]

¡Cardonins! En aquesta terra
sols hi han d'haber lliberals;
als carlins y altre gent "perra"
del oscurantisme, ¡Guerra!

¡Guerra al nostre Alcalde fals!

Cardona, novembre 1887.

El to incendiari d'aquest text denota les tensions a escala local de la nostra política nacional a la darrera del segle XIX i començaments del següent. La figura de Carles de Subirà ens recorda la necessitat de congregar la història oral i documental amb la hagiografia com a primer pas per entendre el nostre passat més recent. Que l'entrevista amb la Teresa Sucarrats i les nostres paraules serveixin per esperonar els joves lectors en la lectura i estudi de la nostra història.

EL SALPÀS, UN COSTUM ANTIQUÍSSIM ENCARA VIU A LA COROMINA. Per Jaume Barberà

Post per acollir la sal

El salpàs, o salispàs, és el ritual de posar sal beneïda a les portes de les cases per tal d'evitar l'entrada de dimonis i mals esperits. Aquesta cerimònia antiquíssima, que ja gairebé s'ha perdut arreu, encara es manté a la Coromina, on mossèn Daniel Algeró, a contracorrent, la porta a la pràctica, any rere any.

Hi ha documents que ens diuen que a Bergús, l'any 1777, el rector feia el salpàs un dia de Setmana Santa. Les cases grans li donaven una dotzena d'ous i les barraques

i cases petites només mitja dotzena. A moltes cases, a la mateixa porta, o a la llinda, hi tenien una mena de post petita de fusta on s'esperjava la sal.

Quan un servidor feia d'escolà a la Coromina, el salpàs es feia el dimarts i el dimecres que seguien al dilluns de Pasqua: el dimarts, al nucli urbà, i el dimecres, a les cases de pagès. Dos escolans portàvem la cistella per als ous i acompanyàvem el capellà. Recordo haver-lo fet amb mossèn Isidro Sala actualment bisbe al Perú-, amb mossèn Urbici Santamaría -actual rector d'Ardèvol- i amb mossèn Daniel Algeró. Quan anàvem a pagès, la sal la solia proporcionar la gent de les masies. El capellà, amb roquet i estola, l'amassava amb aigua, la beneïa i,

amb una cullera grossa, l'encastava a les llindes de les portes. Per dins del poble, la sal ja la duia el capellà bo i amassada i beneïda en una caldereta. Mentre ell l'anava repartint aquí i allà, els escolans picàvem a les portes i demanàvem a la gent almoines voluntàries. Amb els ous aplegats a les masies se solia fer una truitada per a tots els escolans i col·laboradors de la parròquia. Algunes les havíem fet al mas de Pinell, les portes del qual el Pasqual i la Benedicta ens obrien amb generositat.

Com a dada anecdòtica, cal assenyalar que l'any 1909, mentre es feia el salpàs dins la vila de Cardona, un tal Claret, sabater, va llançar un gavadal d'aigua bruta sobre el vicari que, vestit amb roquet i estola, anava posant la sal a les portes.

Mossèn Daniel esperjant la sal en una porta de la Coromina

FESTES DE NADAL A CARDONA

Aquesta revista és oberta a tots els cardonins i cardonines, així que tothom qui ho vulgui pot enviar-nos articles d'opinió, activitats que es realitzin al poble, notícies... Podeu portar-ho a l'Ajuntament, trucar al 93 869 10 00 o en ho a cardona@diba.es. Comptem amb la vostra col·laboració!

